

DONEMUS BIBLIOTHEEK
VAN EIGENTIJDSE EN UITGEVERIJ
NEDERLANDSE MUZIEK **AMSTERDAM**

Zojuist verscheen in de serie Composers' Voice:

CV 8201 LOUIS ANDRIESEN: DE TIJD
Ensemble van het Koninklijk
Conservatorium, Den Haag olv. Reinbert de
Leeuw. (f 22,50)

Dit jaar zal verschijnen als 'special':
CVS 1982 MISHA MENGELBERG (f 22,50)

eveneens verkrijgbaar:

CV 8004 KLAAS DE VRIES: BEWEGINGEN
Leden van het Residentie Orkest olv. Otto
Ketting. Deze plaat bevat tevens Follia van
Klaas de Vries en Muziek II van Peter-Jan
Wagemans. (f 22,50)

CV 7904 KEES VAN BAAREN: SONATINA
De pianist Theo Bruins speelt voorts werken
van Peter Schat, Ton de Leeuw en Theo
Bruins. (f 22,50)

binnenkort verschijnen:

CV 8202 Robert Heppener: Eglogues,
Muziek voor Straten en Pleinen en Rudolf
Escher: Hymne du Grand Meaulnes.
(f 22,50)

**CV 8203 Gillius van Bergeijk: B.A.C. en Over
de Dood en de Tijd.** (f 22,50)

CV 8204 Joël Bons: Sextet, Huib Emmer:
Montage, Guus Janssen: Octet. (f 22,50)

Verkrijgbaar via de platenhandel of
Donemus.

PAULUS POTTERSTRAAT 14, 1071 CZ AMSTERDAM
TELEFOON 020-764436

**RADIO KAMER ORKEST
OMROEP KAMER KOOR**
NOS-radio productie

Den Haag, Koninklijk Conservatorium
17 juni 1982, 20.15 uur
NOS-radio produktie

Radio Kamer Orkest
Omroep Kamer Koor
dirigent: Ernest Bour.

Programma:

Louis Andriessen:
Symfonie voor losse snaren

Misha Mengelberg:
Concert voor Saxofoon
Solist: Ed Bogaard, saxofoon

pauze

Klaas de Vries:
Bewegingen

Kees van Baaren:
The Hollow Men
Solisten:
Jennie Veeninga, sopraan
Henk Smit, bas.

Symfonie voor losse snaren

"In 1969 nam ik definitief afscheid van het symfonieorkest met een stuk dat voor de ene helft geïmproviseerd moest worden en voor de andere helft bestond uit een giganties strijkorkest dat allemaal aangehouden tonen speelde op losse, zij het afwijkend gestemde snaren. Zij gebruikten hun linkerhand dus niet, alleen om hun instrument vast te houden.

Dit stuk, het heette 'Hoe het is', begon met een serie chromatiese akkoorden (enigszins zoals Gesualdo), die in een sekwens verschoven. Daarmee kon je ook meteen goed controleren of de strijkers hun snaren wel zuiver verstemd hadden - later in het stuk werd dat bijna onmogelijk, omdat verder alles uit klusters bestond.

Eén van de dingen die me van de toenmalige uitvoering van 'Hoe het is' bijbleef, was de letterlijk *ongehoord* mooie klank van die Gesualdo-achtige openingsmaten. Het idee van een 'losse snaren strijkorkest' was eigenlijk te goed voor een dergelijk pesterig muziekwerk. Toen ik bovendien in Den Haag enige aardige strijkers-leerlingen ontmoette, besloten we een alternatief strijkorkest te vormen, dat alleen losse snaren zou spelen, scordatura wel te verstaan."

Louis Andriessen.

Concert voor saxofoon

"Tussen september 1978 en februari 1980 maakte Ed Bogaard deel uit van het ICP-orkest. Tijdgebrek noopte hem om er daarna uit te stappen, maar niet voordat was afgesproken, dat ik een muziekwerk zou maken voor Ed plus symphonies ensemble. De Wagenaarstichting verstrekke de opdracht - in maart 1982 was het concerto af.

In het stuk speelt de solist niet de gebruikelijke rol van virtuoze praatjesmaker in een passend klankdecor, maar die van aangever.

Er zou kunnen worden beweerd dat het orkest een veelkoppige solist voorstelt.

Tijdens het maken heb ik een en ander gejat uit het oeuvre van o.a. de saxofonisten P. Brötzmann, E. Dolphy, C. Parker en D. Pkwana - maar zodanig, dat het auteursrechtenbureau BUMA mij daarop niet makkelijk zal weten te betrappen."

Misha Mengelberg.

Bewegingen (1979) voor 15 instrumentalisten

"Het eerste idee voor 'Bewegingen' was gekoppeld aan een choreografische opzet. De muzikale beweging zou gestuurd moeten worden door bewegingen in de ruimte. Deze opzet is niet verder uitgewerkt, maar heeft wel geresulteerd in een specifiek procedé voor het stuk.

De muziek beweegt zich van een zeer wijde ligging en een langzaam tempo, geleidelijk versnellend naar steeds nauwere liggingen om tenslotte uit te monden in een snelle beweging op één toon, ongeveer in het midden van het totale klankgebied. Dit proces verloopt echter niet geheel rechtlijnig; steeds 'spoelt' over een nieuwe nauwere ligging één van de vorige wijdere liggingen, zodat er uiteindelijk een beweging ontstaat die te vergelijken is met de 'gedempte golf' uit de natuurkunde.

De bezetting is opgebouwd uit drie kwintetten: een blaaskwintet, een strijkkwintet en een kwintet bestaande uit 2 man slagwerk, harp, celesta en piano.

Het muzikale verloop wordt bepaald door dit laatste kwintet; dit klinkt dan ook in uiteenlopende samenstelling zonder onderbreking gedurende het hele stuk en heeft daardoor een soort 'basso continuo'-functie.

De twee andere kwintetten spelen melodische lijnen of akkoorden binnen het klankgebied, wat steeds opnieuw afgebakend wordt door het 'basso-continuo-kwintet'.

Door de samenpersing van al het materiaal binnen een steeds kleiner gebied en door de versnelling ontstaat een geleidelijk dichter en 'dissonanter' wordende klank. Het stuk eindigt met een snel verlopende omkering van het proces en een verstilde, niet letterlijke terugkeer van de beginsituatie.

Tegenover de statische procedé's, die in veel hedendaagse muziek een rol spelen, is er in deze kompositie gezocht naar een alternatief voor de richtinggevend dynamiek, die in de westerse tonale muziek besloten ligt. Hierdoor heeft het stuk, ondanks de beperkte tijdsduur een 'grote', misschien op het eerste gehoor tamelijk romantische spanningsboog. Dit is eerder op te vatten als een gevolg van een bepaalde werkwijze (van binnen uit) dan als een bewust refereren aan een romantisch stijlgemiddelde (van buiten af).

'Bewegingen' werd geschreven voor het ASKO-ensemble in opdracht van het ministerie van CRM."

Klaas de Vries.

The Hollow Men

"Genuine poetry can communicate before it's understood".
T.S. Eliot.

"Het is zeer wel mogelijk om de hierboven vermelde uitspraak van de dichter van 'The Hollow Men' om te vormen en haar als volgt te doen luiden:

"Genuine poetry can be set on music before it's understood."

Het aantal restricties geldende voor het origineel behoeft zelfs geen noemenswaardige uitbreiding.

In de gewijzigde vorm zou het aphorisme willen zeggen, dat bepaalde, zuiver poëtische elementen van een gedicht - klank, rythme en de affectieve geladenheid van het woord -, op grond van het feit, dat zij met bepaalde, zuiver muzikale elementen van een compositie de eigenschap gemeen hebben van te appelleren aan bewustzijnsinstanties, die buiten het bereik der rede liggen, een alleszins toereikende scheppingsstimulus voor de componist kunnen zijn.

Een "begrijpen" in de traditionele betekenis van het woord, dat wil zeggen een transformeren van de inhoud van het gedicht tot begrippen en het aan de hand van deze begrippen vaststellen van 's dichters "bedoelingen" behoeft dus geenszins aan het componeren vooraf te gaan. (Men vatte het niet als een boosaardigheid op, wanneer wij, hoewel weinig ter zake, opmerken dat een dergelijk "begrijpen" ook geenszins op het componeren behoeft te volgen ...)

Wij hebben nogal in den brede uitgeweid over een alleszins denkbare attitude van de componist tot de dichtkunst met het uitsluitende doel, aan te tonen, dat hetgeen Eliot zegt over het poëtische contact, voorafgaande aan het begrip, in nog sterkere mate van toepassing is op het gecombineerd poëtisch-muzikale contact. Men trekke hieruit de consequenties en verdiepe zich tijdens het beluisteren van de verklanking van "The Hollow Men" niet al te zeer in de cultuurcritische achtergronden van het gedicht.

De muziek bestaat uit zes gedeelten: Een kort instrumentaal "Preludium" en de vijf los van elkaar gecomponeerde gedichten. De bezetting is: sopraan-solo, bariton-solo, gemengd koor en orkest (2 fluiten, 2 hobo's, 2 clarinetten, 2 fagotten, 2 hoorns, 2 trompetten, pauken, triangel, bekken, tam-tam en strijkers).

Het motivisch materiaal laat zich samenvatten in een reeks van zes tonen, die op haar beurt, tezamen met een letterlijke herhaling drie hele tonen hoger, een reeks vormt, welke alle twaalf tonen van de chromatische scala bevat.

De werkwijze vertoont echter geen belangrijke punten van overeenkomst met de twaalftoonstechniek van Arnold Schönberg."

Kees van Baaren.

Louis Andriessen werd op 6 juni 1939 in Utrecht geboren. Hij studeerde compositie bij zijn vader, Hendrik Andriessen, en later bij Kees van Baaren aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Na het behalen van de compositieprijs van het conservatorium studeerde hij verder bij Luciano Berio in Milaan (1962-63) en in Berlijn (1964-65). Sinds 1974 is hij leraar instrumentatie aan het Koninklijk Conservatorium, sinds 1978 tevens leraar compositie. In 1972 richtte hij het blaasorkest De Volharding op, waarvoor hij een gelijknamig stuk en On Jimmy Yancey (1972) schreef.

Louis Andriessen ontving de Matthijs Vermeulenprijs 1977 en de eerste prijs van het Rostrum of Composers voor zijn compositie De Staat voor groot ensemble (1973-76).

Voor groot ensemble componeerde hij voorts Mausoleum (1979) en De Tijd (1981), dat tijdens het Holland Festival 1981 in première ging. Uit het stuk Hoketus (1977) ontstond een ensemble met dezelfde naam, waarvan Andriessen als pianist deel uit maakt.

Louis Andriessen was co-auteur van de opera Reconstructie (1969). Hij schreef verder politieke stukken zoals Volkslied (1971) en Workers Union (1975), elektronische muziek (In Memoriam, 1971 en Il Duce, 1973), toneelmuziek (Arrabal en Beckett), filmmuziek (The Family en Golven) en muziektheater (Mattheus Passie, 1976, Orpheus, 1977 en George Sand, 1980).

Misha Mengelberg werd op 5 juni 1935 geboren in Kiev, Rusland. Sinds 1938 woont hij in Nederland.

Hij was leerling van Kees van Baaren aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag, waar hij in 1964 eindexamen theorie deed. Hij was een van de vijf componisten, die in 1969 de opera Reconstructie schreven.

Sinds 1960 houdt hij zich als pianist actief bezig met de jazz-muziek. In 1967 was hij medeoprichter van de Instant Composers Pool, en in 1968 van de Studio voor Electro-Instrumentale Muziek (STEIM).

In 1971 werd hij voorzitter van de Bond van Improviserende Musici (BIM).

In de loop van 1982 zal Donemus als special in de serie Composers'Voice een grammofoonplaat uitbrengen met composities van Misha Mengelberg.

Klaas de Vries, geboren op 15 juli 1944 in Terneuzen, studeerde piano en compositie aan het Rotterdams Conservatorium. Hij vervolgde zijn studie compositie onder Otto Ketting aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Nadat hij in 1974 de prijs voor compositie behaalde, studeerde hij nog enige tijd bij Milko Kelemen in Duitsland. Hij is docent analyse en instrumentatie aan het Rotterdams Conservatorium. Daarnaast is hij betrokken bij het organiseren van concerten waarin pogingen worden gedaan onder de traditionele concertpatronen uit te komen. Hij heeft werken voor een grote verscheidenheid van

bezettingen geschreven. Daaronder zijn: Refrains voor orkest en twee piano's (1968), Organum voor drie versterkte piano's en vier trombones (1971), Follia voor orkest (1973), Twee Korallen voor saxofoonkwartet (1974), Moelijkheden geschreven voor het orkest De Volharding (1977), Bewegingen voor 15 instrumenten (1979) en Areas voor koor en orkest (1980).

Kees van Baaren (1906-1970), studeerde van 1923 tot 1929 bij Rudolf Breithaupt (piano) en Friedrich Koch (theorie en compositie) en nam daarna compositielessen bij Willem Pijper. Hij was achtereenvolgens directeur van het Amsterdams Muzieklyceum (1948-1953), het Utrechts Conservatorium (1953-1956) en het Koninklijk Conservatorium in Den Haag (1957-1970). In zijn rol van leraar en componist had hij een zeer stimulerende invloed op het Nederlandse muziekleven en op de generatie van componisten die zijn leerlingen waren, onder wie Louis Andriessen, Theo Bruins, Reinbert de Leeuw, Misha Mengelberg, David Porcelijn, Peter Schat, Jan van Vlijmen en Jan Wisse. Hij overleed in 1970 in Oegstgeest.

Van Baaren's techniek ontwikkelde zich rond 1950 van een chromatisch idioom tot dodecafonie, en was daarmee de eerste Nederlandse componist die het twaalftoonssysteem in zijn werk toepaste. Hij kreeg voor zijn gehele oeuvre de Sweelinckprijs 1969 toegekend.

Tot zijn oeuvre behoren de orkestwerken Sinfonia (1957), Variazioni per orchestra (1959), een pianoconcert (1964) en Musica per orchestra (1966); de kamermuziekwerken Septet voor viool, blaaskwintet en contrabas (1952), Strijkkwartet nr 2 (1962) en een blaaskwintet (1963); het orgelwerk Musica per organo (1969); de vokale werken Three Poems by Emily Dickinson voor vrouwenkoor (1947), Alpejagerslied en Ichnaton voor mannenkoor (1952) en The Hollow Men voor sopraan, bariton, koor en orkest (1955).